

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ใช้แนวการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผสมผสานการวิจัยปฏิบัติการ (Action research) และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินงานในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาประเด็นตามตัวบ่งชี้ที่ต้องพัฒนาสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
3. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนวัดพระมหาธาตุให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
4. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
5. เพื่อศึกษาผลและความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
6. เพื่อศึกษาบทเรียนและความคิดสะท้อนจากการพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นการดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา กรณีของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ เป็นการศึกษาต่อเนื่องจากการวิจัยเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการใช้แนวการวิจัยเชิงคุณภาพโดยผสมผสานการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยปฏิบัติการ และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามหลักการและขั้นตอนของเคมมิตส์ และแมคแทคคาร์ท์ การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มีขั้นตอน คือ ชั้น P เป็นการสร้างความเข้าใจในโรงเรียนการสำรวจบริบทของโรงเรียน การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ชั้น A และ O เป็นการสร้างเครื่องมือ ปฏิบัติงานตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด ศึกษาผลผลิตชิ้นงานของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ชั้น R เป็นการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสรุปรายงานผล

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาครู มีขั้นตอน คือ ชั้น P สอบถามความต้องการในการพัฒนา จัดทำโครงการพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ชั้น A และ O ส่งครูเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการตามกลุ่มสาระต่างๆ จำนวน 10 โครงการ ชั้น R เป็นการรายงานผลการเข้าร่วมประเมินความก้าวหน้า และการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านบริบทของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ พบว่า มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่ได้ตามเกณฑ์ 1 ตัวบ่งชี้ คือ การใช้ระบบ ICT สนับสนุนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการใช้หลักสูตร และการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรของโรงเรียน มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไม่ได้ตามเกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียน และการนำนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ที่ครูพัฒนาขึ้นมาใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ ไม่ได้ตามเกณฑ์มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ ความหลากหลาย และต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมชุมชนวิชาชีพ และการยอมรับขององค์กรวิชาชีพต่อชุมชนวิชาชีพ มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน ได้ตามเกณฑ์ทุกตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา ไม่ได้ตามเกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ คือ ทักษะในการสอนการวิจัย และการแก้ปัญหานักเรียน และการพัฒนาตนทันต่อความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพครู มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทุกตัวบ่งชี้

2. ประเด็นตามตัวบ่งชี้ที่จะพัฒนาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู คือ ประเด็นตัวบ่งชี้ที่ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมด รวมทั้งพัฒนาเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานแล้วอย่างต่อเนื่อง โดยแยกเป็นด้านๆ ดังนี้ ด้านการบริหารมาตรฐานที่ 1 กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ จัดทำ

มหาธาตุสาร Website ของโรงเรียน สํารวจความต้องการของครูในการใช้ ICT จัดอบรมครูเขียนแผนการสอนโดยใช้ ICT นิเทศติดตามและประเมินผลอาจารย์ที่เลี้ยง มาตรฐาน 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ การประเมินการใช้หลักสูตร การรายงานผลการเรียน การสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อผลการเรียน มาตรฐาน 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 กิจกรรมที่ดำเนินการคือ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทุกกลุ่มสาระ โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน สํารวจวัดแววจริยะ จัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการ ชุมชนุมตามความถนัด ติดตามสมรรถภาพการทำวิจัย รายงานผลการวิจัยชั้นเรียน มาตรฐาน 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ กิจกรรมที่ดำเนินการคือ จัดตั้งชมรมครูตามกลุ่มสาระ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาตรฐาน 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน กิจกรรมที่ดำเนินการคือพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มาตรฐาน 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา กิจกรรมที่ดำเนินการ คือ ครูรายงานผลการปฏิบัติงานของครู สํารวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน ครู และผู้บริหารที่มีต่อความมีจริยธรรมของครู และเผยแพร่งานวิจัย

3. กระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นรับรู้เข้าใจเป็นการทบทวน ทำความเข้าใจกรอบงานวิจัย ทบทวนบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์ ทบทวนแผนกลยุทธ์ ขั้นร่วมมือพัฒนา โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานและสอดคล้องกับกิจกรรม / โครงการที่โรงเรียนมีอยู่มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการดำเนินงาน

1) โรงเรียนจัดทำมหาธาตุสาร และจัดทำ website ของโรงเรียนคือ <http://members.thai.net/pins/> เพื่อเป็นสื่อกลางที่ใช้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา และชุมชนทราบ

2) สํารวจความต้องการเข้าอบรมคอมพิวเตอร์ พบว่า ครูต้องการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์หลักสูตรต่างๆ หลายหลักสูตร ในภาคเรียนที่ 1/2549 โรงเรียนจึงจัดอบรมคอมพิวเตอร์และการใช้อินเตอร์เน็ตเบื้องต้น มีครูเข้ารับการอบรม 46 คน จัดอบรมระหว่างวันที่ 12 มิถุนายน 2549 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม 2549 ผลการอบรมครูมีความพึงพอใจในการจัดอบรม

ด้านสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) มีความพึงพอใจด้านวิทยากรและวิทยากรที่เลี้ยงในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) และมีความพึงพอใจในด้านเวลา เนื้อหาหลักสูตรในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$) ในส่วนของความคิดเห็น ครูเห็นว่า วิทยากรสอนดีมาก พยายามสอนซ้ำๆ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน ทำให้มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น ควรจัดบ่อยๆ สามารถนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้

3) นิเทศ ติดตามและประเมินผลอาจารย์ที่เลี้ยง ในภาคเรียนที่ 1/2549 คณะครุศาสตร์ได้ส่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นฝึกเต็มรูป (นักศึกษาหลักสูตร 4 ปี) โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ จำนวน 3 คน คณะนักวิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน ได้จัดปฐมนิเทศอาจารย์ที่เลี้ยง และเมื่อสิ้นภาคเรียนได้ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า ประเด็นที่นักศึกษาพึงพอใจผู้บริหารมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\bar{x} = 5.00$) การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ($\bar{x} = 4.67$) และโดยสรุปนักศึกษามีความพึงพอใจผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x} = 4.67$) ด้านอาจารย์ที่เลี้ยง โดยสรุปนักศึกษามีความพึงพอใจอาจารย์ที่เลี้ยง ($\bar{x} = 4.67$) ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ วัดผลและประเมินผลอย่างยุติธรรมและตรงกับความเป็นจริง ($\bar{x} = 4.33$) ให้คำแนะนำนักศึกษาเรื่องการทำแผนการสอน/กำหนดการสอน ($\bar{x} = 4.33$) และให้ความช่วยเหลือในขณะที่นักศึกษากำลังทำการสอน ($\bar{x} = 4.33$)

3.2 ด้านวิชาการ

มาตรฐาน 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการดำเนินงาน

1) การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.1) การประเมินระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน 6 ด้าน พบว่า การปฏิบัติการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.54$) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.63$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ ($\bar{x} = 3.63$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.83$) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.25$) อยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ แผนการจัดการเรียนรู้ระบุสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.75$) ศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาก่อนวางแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.67$) และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.59$) ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ จัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้

แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ($\bar{x} = 3.87$) มีการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเรียนการสอนตลอดเวลา ($\bar{x} = 3.75$) และให้ความช่วยเหลือเพื่อนครู เช่น ถ่ายทอดวิธีจัดการเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษาและนิเทศการสอน ($\bar{x} = 3.75$) ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 3.62$) สื่อที่ใช้มีความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.52$) และใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ประกอบการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.35$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่างๆ ($\bar{x} = 3.68$) มีการปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงแนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.68$) และมีการจัดทำและเผยแพร่ผลการวิจัยให้เพื่อนครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.67$) ด้านการวัดและประเมินผล ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ มีการแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ($\bar{x} = 4.85$) ซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด วัดได้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.80$) และใช้วิธีการหลากหลายในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{x} = 3.71$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเด็นที่ปฏิบัติมาก 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้นักเรียนได้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมแนะแนว ลูกเสือ-ยุวกาชาด ชมรมและห้องสมุด ($\bar{x} = 4.86$) ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ ($\bar{x} = 4.76$) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x} = 4.63$) ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด

1.2) การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอน โดยรวม ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) แยกรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.32$) ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{x} = 4.07$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.81$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดหลักสูตร ประเด็นที่มีความพึงพอใจมาก 3 ประเด็นแรก คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.65$) และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.58$) อยู่ในระดับมากที่สุด การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ($\bar{x} = 3.74$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกสาระ โดยการปลูกฝังคุณธรรม ($\bar{x} = 4.68$) การทำความรู้จักและเข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.62$) และการเลือกใช้กิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.74$) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ประเด็นที่มีความพึงพอใจมาก 3

ประเด็นแรก คือ การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.65$) มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.58$) และการใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิดของนักเรียน ($\bar{x} = 3.48$) ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านการวัดและประเมินผล ประเด็นที่มีความพึงพอใจมาก 3 ประเด็นแรก คือ ดำเนินการประเมินควบคู่ไปในการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.45$) ประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลายนอกเหนือจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.39$) และประเมินพัฒนาผู้เรียนครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความประพฤติ คุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{x} = 3.97$) ด้านการบริหารจัดการ ประเด็นที่มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของคณะครู ($\bar{x} = 4.75$) การจัดครูเข้าสอนแต่ละกลุ่มสาระ ($\bar{x} = 4.69$) และการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 4.69$)

1.3) สภาพปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ คือ การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุมพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย การกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพชุมชน การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมหรือฝึกปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ คือ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิต ความสอดคล้องในการใช้สื่อกับกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อที่ทันสมัย การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนประกอบการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ คือ การนำสภาพปัญหามาวิเคราะห์เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อที่เหมาะสมกับผู้เรียน ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คือ การกำหนดวิธีการ เกณฑ์การประเมินร่วมกับนักเรียน การวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน และความร่วมมือกับผู้ปกครองใช้ผลการประเมินในการพัฒนานักเรียน และปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ การนำข้อมูลการประเมินผลการจัดกิจกรรมและการติดตามผลมาปรับปรุงแบบการจัดการจัดกิจกรรม การให้นักเรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยความสมัครใจ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้

2) การรายงานผลการเรียน ผลการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ประจำภาคเรียนที่ 1/2549) และความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียน (ดี เก่ง มีสุข)

2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของทุกกลุ่มสาระ เรียงลำดับดังนี้ สุขศึกษา (83.65) การงาน (81.78) ศิลปะ (79.18) ภาษาไทย (75.16) สังคมศึกษา (73.47) ภาษาอังกฤษ (71.06) คณิตศาสตร์ (70.63) ร้อยละของนักเรียนที่คะแนนบรรลุเป้าหมาย (70%) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด คือ ร้อยละ 76.69 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 73.68) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 71.68) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 67.34) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 66.67) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 65.00) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 62.78) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 57.53) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 53.08) ตามลำดับ

2.2) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียน (ดี เก่ง มีสุข) พบว่า ร้อยละ 70.89 มีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 22.60 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 6.51 มีความพึงพอใจระดับน้อย

มาตรฐาน 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ผลการดำเนินงาน

1) โรงเรียนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายในโรงเรียนแบบเป็นทางการ เมื่อครูในโรงเรียนไปอบรมเพื่อพัฒนาตามหลักสูตรต่างๆ แล้ว ต้องรายงานผลการเข้ารับการอบรมและนำผลการอบรมไปสู่การปฏิบัติ มีข้อบ่งชี้ที่ต้องรายงาน คือ ความรู้ที่ได้รับจากการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่เพื่อนครูโดยวิธีใด ใช้ระยะเวลาช่วงไหน ใช้เวลากี่วัน รายงานผลการดำเนินงานการขยายผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แบบไม่เป็นทางการ คือ การพบปะพูดคุยปรึกษาหารือกันในชีวิตประจำวัน

2) ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมทุกกลุ่มสาระ โดยโรงเรียนจัดทำแบบสำรวจชื่อและแบบสำรวจความต้องการใช้วัสดุ และส่งเสริมให้คณะครูได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยส่งเข้ารับการอบรม และสนับสนุนวัสดุและงบประมาณ

3) โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โรงเรียนดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมกีฬาหาธาตุเกมส์

4) สำรวจวัดแววจังหวัดระยอง โรงเรียนสำรวจอัจฉริยะเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถพิเศษ พบว่า จำนวนนักเรียน 2,328 คน มีแววจังหวัดระยองด้านต่างๆ เรียงตามลำดับดังนี้ แววจังหวัด 312 คน แววจังหวัด 280 คน นักคณิต 277 คน นักภาษา 273 คน นักดนตรี 255 คน นักวิทยาศาสตร์และนักกีฬา 248 คน แววจังหวัด 218 คน และแววจังหวัด 217 คน

5) จัดกิจกรรมส่งเสริมทางวิชาการ ชูหม่อมตามความถนัด โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมแววจังหวัดความสามารถพิเศษของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมตามโครงการในแผนปฏิบัติ

กิจกรรมของโรงเรียนจำนวน 11 กิจกรรม คือ การพัฒนาแววจักษิยะภาพภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาอังกฤษ ICTI ดนตรีไทย กีฬา ศิลปะ การส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ และการจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของผู้เรียนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

6) ติดตามสมรรถภาพการวิจัย โรงเรียนติดตามสภาพการทำวิจัย สมรรถภาพของครุฑนักวิจัย ซึ่งคณะครูได้เข้ารับการอบรม และจัดทำกรวิจัยในชั้นเรียนแล้ว พบว่า สภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนด้านความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด คือ การทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.00$) การนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.47$) รองลงมาด้านจิตวิสัยและจรรยาบรรณนักวิจัย ถ้า มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ($\bar{x} = 4.10$) มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมด้านการวิจัย ($\bar{x} = 4.01$) และด้านความรู้ความสามารถในการใช้กระบวนการวิจัยอย่างง่าย คือ ตระหนักถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ($\bar{x} = 4.05$) และสามารถระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหานักเรียนได้ชัดเจน ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับ

7) รายงานผลการวิจัยชั้นเรียน โรงเรียนให้ครูรายงานผลการทำวิจัยชั้นเรียน และรวบรวมเพื่อจัดทำวารสารเผยแพร่ต่อไป

มาตรฐาน 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ

โรงเรียนจัดตั้งชุมนุมครูทุกกลุ่มสาระ โดยเชิญชวนให้คณะครูสมัครเข้าเป็นสมาชิกชุมนุมวิชาชีพครู เพื่อให้ครูที่สอนในกลุ่มสาระเดียวกันได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ขอมรับและสรัทธาต่อกัน ได้ร่วมกันคิดหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาวิชาชีพของคน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีชุมนุมวิชาชีพครูในโรงเรียน 10 ชุมนุม คือ ชุมนุมครูภาษาไทย ชุมนุมครุคณิตศาสตร์ ชุมนุมครูวิทยาศาสตร์ ชุมนุมครูภาษาอังกฤษ ชุมนุมครูสังคมศึกษา ชุมนุมครูสุขศึกษา พลศึกษา ชุมนุมครูคอมพิวเตอร์ ชุมนุมครูศิลปะ ชุมนุมครูนาฏศิลป์ และชุมนุมครูงานประดิษฐ์

มาตรฐาน 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน กิจกรรมที่ดำเนินการคือ พัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูในโครงวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้คณะครูศาสตร์ส่งนักศึกษามาศึกษาการจืดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลตามสภาพจริงโดยอาจารย์ในโรงเรียนเป็นวิทยากร

มาตรฐาน 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา

1) การรายงานผลการปฏิบัติงานของครู เมื่อสิ้นปีการศึกษาครูทุกคนรายงานผลการปฏิบัติงานของตน ประกอบด้วย การพัฒนาตน การพัฒนางาน และการพัฒนาผู้เรียน โดย

รายงานด้วยวาจาในการประชุม ในการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรายงานด้านเอกสารคนละ 1 เล่ม ทำให้ครูทราบจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาการปฏิบัติงานของตน

2) การสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน ครู และผู้บริหาร ที่มีต่อความมีจริยธรรมของครู พบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน ครูและผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อความมีจริยธรรมของครูทั้งด้านการเรียนการสอน และด้านบุคลิกภาพในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การอบรมและพัฒนาครูในโรงเรียน

โรงเรียนวัดพระมหาธาตุจัดทำโครงการพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยส่งครูเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรต่างๆ 9 หลักสูตร คือ การอ่านทำนองไทยและเพลงพื้นบ้าน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา การสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น การสอนภาษาอังกฤษโดยใช้ IT การเคลื่อนไหวและการออกกำลังกายด้วยกิจกรรมเข้าจังหวะและการลีลาศ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผลการเข้าร่วมอบรมปฏิบัติการ พบว่า ด้านการจัดการ สถานที่จัดอบรมเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.42$) เอกสารประกอบการอบรมมีความสมบูรณ์และนำไปใช้ประโยชน์ได้ ($\bar{x} = 4.21$) ครูมีความเห็นในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมการอบรม มีความเห็นในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ วิทยากรมีความรู้ความสามารถ และสามารถถ่ายทอดได้ดี ($\bar{x} = 4.36$) และวิทยากรสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านสาระประโยชน์ที่ได้รับ ครูมีความเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม ($\bar{x} = 4.14$) สาระประโยชน์โดยรวมของการอบรม ($\bar{x} = 4.04$) และความรู้ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.01$)

ขั้นก้าวหน้าตามเกณฑ์ โรงเรียนได้พัฒนาตัวบ่งชี้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นประเด็นการยอมรับขององค์กรวิชาชีพครูต่อชุมชนวิชาชีพ ซึ่งมีแต่ยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ขั้นที่ 4 ครบเห็นเป็นผล เป็นการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสรุปปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียน

4. บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน พบว่าผู้บริหารคณะ มีบทบาทด้านการเป็นผู้นำ ด้านการสนับสนุน และด้านการประสานงาน หัวหน้าโครงการวิจัย มีบทบาทด้านการจัดการ การสนับสนุน และด้านการนิเทศติดตามประเมินผล บทบาทของนักวิจัยจากคณะครุศาสตร์ ได้แก่ ด้านการเป็นสมาชิกโครงการ การเป็นนักวิจัย บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำ การเป็นผู้สนับสนุน และด้านการนิเทศ

ติดตามประเมินผล บทบาทของคณะนักวิจัยในโรงเรียน ได้แก่ การเป็นสมาชิกของทีมวิจัย การเป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้นิเทศติดตาม ควบคุมกำกับ และเป็นผู้รายงานผลการทำวิจัย ส่วนบทบาทของครูในโรงเรียน ได้แก่ เป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้พัฒนาตนเอง/งาน เป็นผู้ร่วมกิจกรรม เป็นผู้ให้ความคิดเห็นและเป็นผู้ประเมินผล

5. ผลและความก้าวหน้าในการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน พบว่าหลังการเข้าร่วมโครงการผู้บริหารโรงเรียน ทีมวิจัยโรงเรียน ครูและบุคลากร ชุมชน และนักศึกษามีการพัฒนาตนเองและงาน และตามบทบาทหน้าที่ของตนเพิ่มขึ้น โรงเรียนมีความก้าวหน้าในตัวเองซึ่งได้รับการพัฒนา บุคลากรมีความพอใจที่ได้เข้าร่วมโครงการ และต้องการดำเนินโครงการต่อไป

6. ด้านบทเรียนสะท้อนที่ได้จากการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน พบว่าการดำเนินกิจกรรมวิจัย ทำให้ได้บทเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการวิจัย การจัดกิจกรรมตามกระบวนการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการและปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ

อภิปรายผล

1. ผลการสำรวจบริบทของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ ที่พบว่า มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 1 ตัวบ่งชี้ คือ การใช้ระบบ ICT สนับสนุนการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากมีครูหลายคนยังไม่คุ้นเคยกับการนำ ICT มาใช้ เนื่องจากขาดทักษะการเรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการใช้หลักสูตร และการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตรของโรงเรียนแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นทางการ หากโรงเรียนได้ทำการประเมินจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนอื่นๆ ได้ มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไม่ได้ตามเกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ คือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียน และการนำนวัตกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ที่ครูพัฒนาขึ้นมาใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียนอย่างหลากหลายอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้มีการสำรวจพหุปัญญาของผู้เรียน และนวัตกรรมที่ครูพัฒนาขึ้นยังไม่ได้ใช้ในกระบวนการฝึก มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ ไม่ได้ตาม

เกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ คือ ความหลากหลายและต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมชุมชนวิชาชีพ และการยอมรับขององค์กรวิชาชีพครูต่อชุมชนวิชาชีพ ซึ่งชุมชนวิชาชีพที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนขณะนี้ เป็นเพียงการพูดคุยกันระหว่างครูในกลุ่มสาระเดียวกันเท่านั้น มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูร่วมกัน ได้ตามเกณฑ์ทุกตัวบ่งชี้ เนื่องจาก โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราชได้ทำวิจัยและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูมาด้วยกันแล้ว นอกจากนี้ยังมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ครูในโรงเรียนเป็นวิทยากรให้กับนักศึกษาและเป็นอาจารย์ที่เลี้ยง นักศึกษามาจัดห้องเรียน จัดป้ายนิเทศ ให้กับโรงเรียน และกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาไม่ได้ตามเกณฑ์ 2 ตัวบ่งชี้ คือ ทักษะในการสอน การวิจัย และการแก้ปัญหานักเรียน และการพัฒนาตนทันต่อความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพครู ซึ่งครูทุกคนได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว แต่ยังขาดการเผยแพร่ และควรจะได้พัฒนาตนให้ทันต่อความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของ นักศึกษาให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานทุกตัว บ่งชี้ เนื่องจากนักศึกษาคู 5 ปี ยังไม่ได้มาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจะดำเนินการพัฒนานักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา นักศึกษาต่อไป

2. ประเด็นตามตัวบ่งชี้ที่จะพัฒนาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนได้จัดทำแผนพัฒนาทุกตัวบ่งชี้ รวมทั้งพัฒนาเกณฑ์ที่ได้มาตรฐานแล้ว เนื่องจากการ พัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู เป็นการพัฒนาครูและโรงเรียนอยู่แล้ว จึงควรได้กระทำอย่าง ต่อเนื่อง

3. กระบวนการพัฒนาครูและโรงเรียนเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นรับรู้เข้าใจ ขั้นร่วมมือพัฒนา ขั้นก้าวหน้าตามเกณฑ์ และขั้นครบ เห็นเป็นผล ซึ่งเป็นการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่เปิดโอกาสโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ที่มีผลประโยชน์ร่วมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นนักวิจัยในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน ร่วมปฏิบัติ กิจกรรมการดำเนินงาน สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล สะท้อนผลการปฏิบัติ ปัญหาและ อุปสรรค และทำให้ผู้ร่วมกระบวนการวิจัยเกิดการเรียนรู้ เห็นความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียน ไปสู่เกณฑ์มาตรฐานและเต็มใจ มองเห็นแนวทางในการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาดังกล่าว ซึ่ง สอดคล้องกับ พันธฯ พุทธศักราช 2545) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้มีส่วนร่วมมีส่วน ร่วมทำให้เกิดการเสริมพลังในการพัฒนางานต่อไป

4. บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีพฤติกรรมที่สอดคล้องตรงตามบทบาทและงานที่รับผิดชอบนั้นอาจเป็นเพราะเป็นบทบาทที่อยู่ในงานประจำ ซึ่งทุกคนได้ดำเนินงานเป็นประจำอยู่แล้ว ประกอบกับการที่ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้แผนงาน วิธีดำเนินการและการมอบหมายงานที่ชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายมองเห็นภาพและเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี

5. ผลและความก้าวหน้าในการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยพัฒนาการใช้ระบบ ICT สนับสนุนการบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้า โดยโรงเรียนจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรคอมพิวเตอร์และการใช้อินเตอร์เน็ตเบื้องต้น ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น สามารถนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนจัดทำเอกสาร "มหาธาตุสาร" และเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อเป็นสื่อกลางที่ใช้ประชาสัมพันธ์โรงเรียน มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนเป็นผู้นำในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรขั้นพื้นฐาน โดยการประเมินผลการใช้หลักสูตร ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สภาพปัญหาในการใช้หลักสูตร ซึ่งเห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนสามารถเป็นแบบอย่างและแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนอื่นๆ ได้ และเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรให้คำปรึกษา แนะนำ และเชื่อมโยงครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดหาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือ การส่งเสริมให้คณะครูได้พัฒนาการเรียนการสอนและนวัตกรรม โดยสนับสนุนในด้านงบประมาณ ทำให้ครูมีสื่อนวัตกรรมที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามความต้องการ โรงเรียนจัดทำข้อมูลความสามารถพิเศษของนักเรียนโดยการวัดแววตามพหุปัญญาของผู้เรียนครบด้าน จากนั้นจึงจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแววจลกริยาภาพ จำนวน 11 กิจกรรม ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาสอดคล้องกับความสนใจและความถนัด (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนเป็นแบบอย่างของชุมชนวิชาชีพ โรงเรียนวัดพระมหาธาตุได้เชิญชวนให้คณะครูสมัครเข้าเป็นสมาชิกชุมชนวิชาชีพครูในโรงเรียน เพื่อให้ครูในกลุ่มสาระเดียวกันได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดกัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพ ดังที่ สงวน ประเสริฐนันท์ (2543) กล่าวว่า ชุมชนวิชาชีพ เป็นภาพของชุมชนผู้รักการเรียนรู้ และเป็นกัลยาณมิตรร่วมวิชาชีพของบุคลากรภายในโรงเรียน ร่วมกิจกรรม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะนำไปสู่เป้าหมายการเป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพ แต่การจะทำให้ชุมชน วิชาชีพได้รับการยอมรับขององค์กรวิชาชีพ โรงเรียนควรได้ขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนอื่นๆ และร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็น รูปธรรมมากขึ้น มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีการสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครุร่วมกัน โรงเรียนวัดพระมหาธาตุและมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ จัดทำวิจัยร่วมกัน คือ การวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาครูและโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ในการจัดทำ เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู (อภิสิทธิ์พร สติชัยภักติกุล และคณะ, 2547) ว่าได้ นำผลการวิจัยนี้ไปขยายและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูอีก 6 โรงเรียน การวิจัยเป็นการ วิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการปฏิรูปโรงเรียนทั้งโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการ ช่วยให้การปฏิรูปโรงเรียนทั้งโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวคิดที่สำคัญในการช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (สุวิมล ว่อง วาณิช, 2545) มาตรฐานที่ 6 โรงเรียนมีครูชั้นวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษา จากการสำรวจ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหาร และครู ที่มีต่อจริยธรรมของครูโรงเรียนวัดพระ มหาธาตุ พบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหาร และครูมีความพึงพอใจต่อความมีจริยธรรมของครู ทั้งด้านการเรียนการสอน และด้านบุคลิกภาพในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูได้สอนเต็มที่ เต็มเวลา เต็มความสามารถ เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีความรู้ความสามารถ สอนโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ ชี้นะแคะใจในสิ่งที่ผิด ส่งเสริมเด็กที่เรียนดี ช่วยเหลือเด็กที่เรียนอ่อน ปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีความสุภาพอ่อนโยนและจริงใจต่อศิษย์แสวงหา ความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ มีความอดทนอดกลั้น ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ อุทิศเวลาให้กับ นักเรียน ใช้ถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน มีความรักและหวังดีต่อศิษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกุล สีหาพันธ์ (2546 : 81-82) ที่ได้ศึกษาวิธีการสอนของครูที่ดี และพฤติกรรมของครูสอนดี มาตรฐานที่ 7 โรงเรียนพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของ หลักสูตร แม้ว่าโรงเรียนจะยังไม่ได้รับนักศึกษาครู 5 ปี ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน แต่โรงเรียนได้เตรียมการโดยจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ และนิเทศติดตาม ประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครู 4 ปี ซึ่งเป็นรุ่นสุดท้ายอย่างกัลยาณมิตร ทำให้ครูที่เลี้ยงมี ความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นได้ว่ากระบวนการทำวิจัยทำให้ผู้บริหาร ครู ทีมวิจัย ได้ พัฒนาคนและพัฒนางานมากขึ้น ครูเกิดทักษะในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับการ แก้ปัญหาในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

6. บทเรียนสะท้อนที่ได้จากการพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานทำให้ได้บทเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โครงการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การจัดการกิจกรรมตามกระบวนการวิจัย ซึ่งทำให้โรงเรียนได้พัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน ครู ผู้บริหารได้พัฒนางานในหน้าที่อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากกระบวนการวิจัย

1.1 การดำเนินกิจกรรมวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย อาจมีอุปสรรคบ้างในเรื่องการกำหนดเวลาในการดำเนินงานร่วมกัน เนื่องจากผู้ร่วมกระบวนการวิจัยมีภาระงานหลายอย่าง และมีเวลาว่างไม่ตรงกัน แม้จะกำหนดเวลาประจำสัปดาห์ตรงกันคือ บ่ายวันพฤหัสบดี แต่ในทางปฏิบัติบางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากแต่ละคนมีภาระงานเร่งด่วนของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย จึงต้องปรับเวลาให้เหมาะสมและยืดหยุ่นตามความจำเป็น

1.2 โรงเรียนและคณะครุศาสตร์ควรจัดทำแผนปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกันเพื่อส่งเสริมการผลิตครู ระหว่างหน่วยงานผลิตและหน่วยงานผู้ใช้ครู ทำให้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน และช่วยยืนยันสภาพความพร้อมในการรองรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนในการพัฒนาครู โรงเรียนและการเรียนการสอน

2.2 เกณฑ์การพัฒนาบางตัวบ่งชี้ต้องพัฒนาทุกปี จึงควรได้ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง